

Med dålig hörsel i backspegl

Lars-Åke Björn, 37, från Arvika förlorade det mesta av sin hörsel redan som barn och har gått i hörselklass i Örebro från och med högstadiet. Sedan många år arbetar han som lastbilschaufför och kör ut mjölkprodukter till affärer, skolor och vårdhem med mera. Ett arbete som innebär mycket kund-kontakter.

– Det har aldrig varit något problem, det gäller bara att klargöra sin situation och tala om att man hör dåligt.

TEXT: STEFAN ANDERSSON FOTO: ROGER BORGELID

LARS-ÅKE BJÖRN bor en bit utanför Arvika i sin pappas gamla föräldrahem, ett litet rött hus med vita knutar från början av 1900-talet. När man kliver in välkomnas man av dörrmattans text "Oh shit, not you again". Men eftersom det är första gången vi är där så tar fotografen och jag inte åt oss.

– Jag tycker om den gamla stilen och saker från förr. Folk säger bara "Nytt, nytt, nytt" hela tiden, men jag tycker det var mer kvalitet i saker som tillverkades förr, säger Lars-Åke när vi slår oss ned i köket.

– De här möblerna är kvar från min farfar och farmor, säger han och pekar på ett skåp och kökssoffan.

På nedervåningen finns ett litet vardagsrum och en hall. Övervåningen får vi inte se.

– Det är en jäkla röra, jag håller på att renovera där med hjälp av släkt och vänner.

Samlar på vykort

Att Lars-Åke gillar gamla saker avspeglar sig också i en hobby som han har, att samla på gamla vykort och bilder över Arvika från förr som han brukar sälja och köpa på internet.

Att Lars-Åke hör dåligt upptäcktes redan när han var ett två, tre år gammal och något år senare upp-

täcktes att han hade blivit helt döv på höger öra.

– Jag blev ettöring i efterskott, säger han. Jag har en så pass grav hörselskada att jag egentligen inte ska höra på en meters håll.

Lars-Åke jobbar som lastbilschaufför åt ett åkeri som kör ut mejeriprodukter. Han brukar köra två olika rundor och levererar till ett 50-tal olika kunder.

Fick jobbet av en slump

Det har han gjort sedan 1994 och har varit fast anställd sedan 2002. Men att han fick jobbet var egentligen en ren slump.

Han hade varit och sökt ett jobb när han körde förbi mejeriet, som nu är nedlagt, där han såg att det stod folk och pratade.

– Jag svängde in och frågade om det fanns något jobb. Det visade sig att det var chefen för åkeriet, men något jobb fanns det inte eftersom de precis hade anställt en vikarie som skulle börja dagen efter.

– Jag lämnade i alla fall mina papper och sa att han kunde behålla dem, eller slänga i soptunnan om han inte tyckte det var intressant. Sedan åkte jag på möte med Unga Hörselskadade i Värmland där jag var aktiv då.

forts. _____

”Jag är en glad skit med lite skit i örat.”

När han kom hem hade hans föräldrar lagt en lapp att han skulle ringa åkeriägaren, hur sent han än kom hem.

– Jag ringde halv tolv och han frågade om jag kunde börja imorgon eftersom vikarien de hade anställt hade uteblivit och halv fem morgonen därpå var jag där.

Det blev sedan säsongsarbete, kortare inbrott och vikariat.

– De började ringa till mig hela tiden och så småningom blev det fast jobb, på samma ställe med ny åkeriägare.

Han säger att han nästan aldrig har haft problem med arbetskamrater eller kunder och han är alltid nogg med att berätta att han hör dåligt.

– Jag har en väldigt bra kollega och vi fungerar bra tillsammans. Om jag till exempel måste ringa någon gång och hörapparaten inte fungerar så kan jag skicka ett sms till honom så hjälper han mig att ringa.

– Jag brukar oftast försöka skämta till det. Men det är skillnad på humor och humor. Det beror på var man själv sätter gränsen, är gränsen nådd så är den nådd. Då kan jag tända till.

Är nogg med placeringen

Han berättar om en gång då han kom till ett nytt ställe och det var någon som stod och skrek åt honom för att han inte hörde.

– Alla andra reagerade, utom jag som var den han försökte prata med.

– Då sa jag till honom att han lika gärna kunde offra den tid han hade stått och skrikit på att komma hit och prata med mig direkt och att han inte borde stå och skrika åt folk han aldrig har träffat förut.

Eftersom Lars-Åke bara hör på ett öra är han alltid nogg med att placera sig rätt på möten, kurser och liknande.

– Det är alltid en ”särskild” stol som står tom så att jag kan sitta där, säger han.

Det är dock inte alltid som Lars-Åke har fått så bra förståelse för sin hörselskada, särskilt inte då han gick i skolan.

– Jag var väl lite av hackkyckling på låg- och mellanstadiet. Eftersom jag hörde dåligt svarade jag ofta ”god dag, yxskaf” och om jag inte hade hört vad andra sa fick jag ofta svaret ”Äh, det var inget”.

”Det bästa jag har gjort”

När Lars-Åke skulle börja i högstadiet bestämde han sig för att börja i hörselklass i Örebro.

– Det var det bästa beslut jag har tagit i hela mitt liv, säger han. Skoltiden var mycket bättre i Örebro. Det som var dåligt var resorna. På helgerna skulle man ta igen fem dagar på en dag och jag hann knappt hem innan det var det dags att börja packa väskan för att åka tillbaka.

Lars-Åke framhåller flera gånger att han har fått ett väldigt bra stöd av sina föräldrar.

– Tack vare dem har jag ändå fått väldigt mycket hjälp under min uppväxttid, tycker han.

I Örebro gick han även gymnasiet där han läste naturvetenskaplig linje, men till slut började han att känna sig ”lite instängd” i hörsel/dövvärlden.

– Jag tycker det var lite för mycket gruppträck och att alla höll koll på varandra. Sedan hade döva sin identitet medan vi hörselskadade svävar fram och tillbaka.

Lars-Åke flyttade hem till Arvika igen. Han började också engagera sig i Unga Hörselskadade i Värmland.

– Jag halkade in på ett bananskal i föreningen, tyvärr är den nedlagd nu, och satsade mycket av min tid där. Det var kul, jag fick fruktansvärt mycket kompisar, åkte ut på konferenser och lärde mig automatiskt mycket om hur styrelsearbete går till.

Efter att ha arbetat som reparatör på ett maskinuthyrningsföretag under några år blev han 1991 uppsagd på grund av arbetsbrist. Därefter varvade han arbetssökande med kurser på AMI och läste bland annat till el-teletekniker under ett par år innan han fick sitt nuvarande jobb som han trivs bra med.

– Det är självständigt och jag träffar mycket folk.

Han säger att han inte hade några problem med att ta körkort varken för personbil eller lastbil.

– Alla var medvetna om att jag hörde dåligt och det var inga problem med kommunikationen, säger han.

Extra uppmärksam

Han tror att han måste vara lite extra uppmärksam när han kör jämfört med hörande.

– Jag kan inte höra på samma sätt om något skulle vara fel med bilen, men jag kompenserar det med känslan och synen, säger han.

I arbetet har han inte några särskilda hjälpmedel utöver hörapparaten.

– Ibland har det hänt att batteriet lägger av och att jag inte har med några i reserv. Men då säger jag till och så får vi använda penna och papper istället.

Som hörselskadad arbetar man ofta dubbelt påpekar Lars-Åke eftersom man måste anstränga sig för att höra.

– När jag slutat jobbet känner jag ofta ”Va gött att få komma hem och koppla av”.

– Men inget blir bättre av att man sitter och tycker synd om sig själv. Det är upp till dig själv vad du vill göra och hur du vill uppfattas. Jag är en glad skit med lite skit i örat. ●

PORTRÄTT / LARS-ÅKE BJÖRN

FÖDD: 1969.

BOR: I Arvika.

FAMILJ: Särbo, mamma, pappa, lillasyster.

YRKE: Lastbilschaufför.

INTRESSEN: gamla saker, bilar, bowling, musik med mera.

HÖRSELSKADA: barndomshörselskadad.

ÖVRIGT: tidigare aktiv i Unga Hörselskadade i Värmland.

Klipp ut & spara!

Dina förmåner som HRF-medlem

Du vet väl att du som är medlem i HRF kan få en rad förmånliga rabatter?

Medlemsförsäkring. Medlemmar omfattas av HRFs olycksfallsförsäkring hos Folksam när de deltar i verksamhet anordnad av en HRF-förening.

Barn- och ungdomsförsäkring. Du som är HRF-medlem kan teckna en sjuk- och olycksfallsförsäkring för barn och barnbarn, utan någon hälso-prövning av barnet. Mer information hittar du på www.folksam.se, under länken Medlemsbarn. Du kan också kontakta närmaste Folksam-kontor.

Billigare telefoner. HRF-medlemmar får storkunds-rabatt hos företaget Dialect vid köp av GSM-mobiltelefoner med tillbehör, trådlösa telefoner, stationära telefoner, headsets, faxar och växlar. För information om priser och närmaste butik, kontakta: Dialect, tel 020-42 02 02 eller gå in på webbsidan: www.dialect.se

Billigare resor/hotell. HRF-medlemmar har rabatt på privat- och konferensresor med Silja Line samt specialpris på de hotell Silja Line samarbetar med. För mer information och bokning, kontakta Silja Line, tel 08-22 21 40 (privatresa) eller tel 08-22 08 30 (grupp- och konferensresa). Uppge ditt medlemsnummer samt HRFs avtalsnummer: 11 66 05 10.

Billigare hotell. HRF-medlemmar har rabatt hos Scandic Hotell, både som privatpersoner och vid HRF-arrangemang. Vid bokning, uppge HRFs avtalsnummer: D 35 911 8544.

Billigare kurser. HRF-medlemmar får 15 procent rabatt hos Lexicon i Uppsala, som erbjuder distanskurser via Internet, bland annat för PC-körkort. För mer information, kontakta: Lexicon, tel 018-65 30 80 eller gå in på www.lexicon.se/upsala.

Många föreningar har egna, fina rabatterbudanden, framför allt på hörapparattbatterier. Prata med din förening!

